

п. Андрію Парубію

Голові Верховної ради України

п. Остапу Семерaku

Міністру екології та природних ресурсів України

16 листопада 2017 р.

Тема: зелений тариф на спалювання відходів в Україні

Шановні пане Голово та пане Міністре!

Останні 2 роки Верховна Рада України намагається запровадити зміни до законодавства щодо віднесення побутових відходів до альтернативних джерел енергії та встановлення для суб'єктів господарювання, які виробляють електроенергію внаслідок спалювання побутових відходів зеленого тарифу з 01.01.2017 по 31.12.2029 шляхом застосування коефіцієнту від 3,0 (початковий період) до 2,6 (кінцевий період).

Слід зазначити, що запропоновані правки не відповідатимуть, як вимогам ЄС щодо політики відходів та відновлюваної енергетики, які Україна має транспонувати до вітчизняного законодавства, так і не сприятимуть створенню належного механізму поводження з відходами в Україні за принципом циркулярної економіки з таких підстав:

1. Отримання енергії з твердих побутових відходів Європейським Союзом згідно Директиви 2009/28/ЄС не підлягає стимулюванню (заохоченню) державою.
2. Натомість згідно цієї ж Директиви 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, країни повинні підтримувати вироблення енергії виключно з відновлюваних джерел енергії. Побутові відходи лише частково відносяться до відновлюваних джерел енергії і відновлювані складові (папір, харчові відходи) становлять значно меншу частку енергії при спалюванні, аніж такий вид відходів на основі викопного палива, як пластик. Таким чином, спалювання змішаних відходів, які включають значну частину продуктів переробки нафти та газу, у тому числі пластик, веде до збільшення викидів парникових газів в атмосферу, а отже таким чином це є непряме спалювання викопного палива.

3. В ЄС отримання енергії від спалювання муніципальних побутових відходів вважається варіантом з найменшим рівнем підтримки. Рамкова директива ЄС про відходи 2008/98 визначає пріоритетом запобігання утворення, повторне використання, переробку та компостування відходів (включаючи анаеробне зброджування) і теперішня дискусія порядку денного циркулярної економіки включає подальше обговорення, яке посилюватиме цілі щодо відновлення матеріалів у постійному намаганні максимізувати їхнє відновлення. Є багато доказів обмежувальних наслідків спалювання, оскільки для цього необхідні великі інвестиції, які можуть окупитися лише в далекосяжній перспективі і за умови постійних великих надходжень відходів, що у певних частинах Європи створює перешкоди розвитку роздільного сортування та переробки, як цього вимагає бачення циркулярної економіки.
4. Тарифне стимулювання спалювання твердих побутових відходів призведе до спотворення ринків відходів через відносно здешевлення енергії з відходів у порівнянні із запобіганням утворення та переробкою відходів, що суперечитиме ієрархії відходів та гальмуватиме перехід до сталих систем поводження з відходами та циркулярної економіки.
5. Запропонований коефіцієнт зеленого тарифу не обґрунтований. Не надаються розрахунки щодо пропонованого коефіцієнту, окупності обладнання для виробництва енергії з побутових відходів та обладнання для очищення викидів забруднюючих речовин, підвищення кінцевої ціни електроенергії для споживачів.
6. Пропонований коефіцієнт зеленого тарифу є одним з найвищих і може бути порівняний з коефіцієнтом для електроенергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання об'єктами електроенергетики, які вмонтовані (встановлені) на дахах та/або фасадах будинків, будівель та споруд (3,04 - 2,43) і майже втричі вищий, ніж для електроенергії, виробленої з енергії вітру вітроелектростанціями, які складаються з вітроустановок одиначною встановленою потужністю до 600 кВт (1,08 - 0,84). Останні два види виробництва електроенергії є пріоритетними у політиці ЄС.
7. Для того, щоб спалювання відходів відбувалося на належному рівні, безпечно для довкілля і здоров'я, в Україні мають бути імplementовані Директива 2008/98/ЄС про відходи та Директива 10/75/ЄС про промислові викиди. У зазначених директивах містяться детальні вимоги до спалювання відходів. Впровадження даних директив передбачене Угодою про асоціацію з ЄС. На сьогодні в Україні ці вимоги не впроваджені.
8. Впровадження зеленого тарифу на електроенергію, що виробляється від спалювання відходів гальмуватиме втілення в Україні основних пріоритетів ЄС до поводження з відходами (запобігання утворенню відходів, підготовка до повторного використання, перероблення). Спалюванню відходів Європейською Комісією не надається перевага.
9. В Україні втрачатиметься ресурсний потенціал - щорічно витратиметься валюта на імпорт вторинної сировини переробними підприємствами.
10. Внаслідок спалення відходів утворюватиметься від 10 до 30 % золи, частина якої відноситься до I - III класів небезпеки відходів, і щодо якої має бути забезпечене безпечне її видалення.

11. Існують різні способи виробництва енергії з побутових відходів – спалювання відходів, анаеробне зброджування біорозкладаних відходів. У законопроектах не конкретизується спосіб виробництва енергії з відходів щодо якого пропонується «зелений тариф». Разом з тим, слід зазначити, що ці способи мають різний вплив на довкілля. В результаті процесу анаеробного зброджування біорозкладаних відходів утворюється біо-метан, який є повністю відновлюваним і запобігатиме утворенню парникових газів, в той час як спалювання відходів є джерелом викидів токсичних речовин (діоксинів, фуранів, бензапіренів), на додаток до парникових газів, які утворюються від викопної частини відходів. Контроль за цими токсичними речовинами у викидах в атмосферу в Україні не здійснюється.

12. 26 січня 2017 року Європейською комісією прийнято рекомендацію «Роль установок «відходи в енергію» у циркулярній економіці», яким рекомендовано перегляд діяльності щодо спалювання відходів на користь повторного використання та переробки відходів. Даним документом підтримується лише використання установок анаеробного зброджування біорозкладаних відходів. Разом з тим, наголошується що країни ЄС, підписавши Паризьку угоду, взяли зобов'язання щодо декарбонізації економіки, що означає, що енергія, утворена шляхом спалювання замінитиме більше відновлювану енергію і менше енергію з викопних джерел, і таким чином ще більше мінімізуватиме незначні переваги спалювання. Таким чином в подальшому можливий ризик закриття сміттєспалювальних заводів. Україна серед перших країн, які ратифікували Паризьку угоду і за її ратифікацію проголосувало 279 народних обранців.

Враховуючи вищезазначене, запровадження «зеленого тарифу» на виробництво електроенергії внаслідок спалювання відходів є необґрунтованим, не сприятиме виконанню Україною зобов'язання згідно додатку ХХХ до Угоди про асоціацію з ЄС та становитиме загрозу для довкілля і здоров'я.

З повагою,

Від імені «Нуль відходів Європа» і Європейського екологічного бюро

Джоан Марк Сімон, директор організації «Нуль відходів Європа»